

קאנאש אלאיוש : אבנים מפויחות

עם כשלון המהפכה ההונגרית של אוקטובר 1956, ועם הגירתם של עשרות סופרים ומשוררים הונגריים לארצות המערב, נוסדה „אגודת הסופרים ההונגריים הגולה“ בלונדון.

בטאון האגודה, „במה לספרות“, המופיע מדי שבועיים, מרכזו סביבו את מיטב אנשי ספרות האמיגרציה ומופץ בכל הארצות שבהן קיימת גולה הונגרית. כמו כן מופיע במינכן שבגרמניה ירחון לספרות ולמחשבה בשם „אופק“, בהשתתפות סופרים הונגריים ולועזיים גם יחד. שני כתבי־עת אלה מקיימים את הקשר הרצוף בין הספרות ההונגרית וספרויותיהן של ארצות המערב.

השיר המובא בזה, מחברו הוא משורר מן המשמרת הצעירה וממכיני המהפכה, שהתרכזו סביב „חוג פטפי“, וקצתם הצליחו להימלט לחוץ־לארץ. השיר, המתאר את המהפכה תמונות־תמונות, מראשיתה עד כשלונה הטראגי, גיבוריו הם נערים שנטשו את ספסלי־לימודיהם ונלחמו על המתרסים עד שנשבו והוצאו להורג.

א.י.ק.

א

רַעַם תוֹתָח. יוֹנִים מְבֹהֵלוֹת
צָנְחוּ לְסוּר תְּרֵי הַתְּבֵלֶת.
תְּרֻזוֹת הַקְּשִׁיבוֹ רְתַת לְקוֹלוֹת
וְלִשְׂבִיל מְנוּ בָאוּ.
וְצַת מִן הַשִּׁיחִים חֶמֶק הַשְּׂקֵט
וְסוּרוֹ הַיּוֹנִים הַעֲלִיזוֹת לְשֶׁת בְּרַחֲקָה.
רוּם קַל
בְּהִינְסוֹ תִמְרוֹת צָשָׁן
חֶלֶף־צֶבֶר.
וְלֹא יָדַע אֵלֶּה
כִּיצַד
הַפִּית הַגְּבֵה
כָּרַע - נָפַל.

ב

צְהַרֵי שְׁחֹר, צְלָלֵי שְׁחֹר,
 בְּצִיר שְׁחֹר הַרוּחֹת גְּעֹר,
 מְאֹר שְׁחֹר בְּשְׁחֹר רְקִיעַ,
 לַהֶק מְטוֹסִים בְּשְׁחֹר מְרִיצַ.
 וּשְׁחֹר הִנֵּה בְּשְׁחֹר צָבָר
 רְחוּץ בְּשְׁחֹר, מְגֹשׁ צָפָר
 שְׁצַר גְּעָרָה שְׁחֹר גּוֹבֵט,
 הַצִּיר כְּאוֹת שְׁחֹר וְשׁוֹקֵט
 לְדַלְקוֹת לֹא תִדְרֹשׁ, מְדוּצַ בּוֹלְעוֹת
 סִפְסַל בְּגָנָה וּמְגַדְלוֹת.
 כִּי שְׁחֹר אֹר הַיּוֹם וּשְׁחִיכָה הַצֵּיר,
 כִּק עֹר הַמַּתִּים הוֹלֵךְ וּמְחֹוֹיר.

ג

כֹּל שְׁתִּיה
 הַסֶּף צָפָר.
 קְטָרֵג הַמַּת
 בְּמִבְטוֹ הַקָּר.
 בֵּין עֲלָלִים חִפְשָׁה הָאֵם
 פְּגִיף — לֹא לְהִסְפֵּד שְׁוֹא,
 לְמַנְחוּם אַחֲרוֹן,
 כִּי נִשְׁאֵת בְּקָרֵב.

ד

לְרַחַם לֹא הוֹשֵׁם לֵב,
 אֵף כִּי לְרַחֲבָה צָרֵק,
 שֵׁם בְּמִשְׁמַר בְּגִי יוֹד-יוֹד-בֵּית
 מִשְׁכּוֹ שִׁיחָה צַל פְּגָר טָנֵק.

רַקְמוּ אֶת הַמָּחַר.
 „וְאִם נִגְמַר תִּמְהַפְּכָה...“
 תַּת־מַקְלָעִים הִילִילוּ מֵרַ
 בְּצֵל סִלּוֹן חֲשׂוֹף צֵינִים
 וְשׁוֹחֵק
 וְלֹא הוֹשֵׁם אֶל לֵב
 הַיָּאָף הַלֵּת הַזֶּרֶם
 — בְּצֵל רֵאשֵׁי קְדוּשִׁים מְבַכְרֵ —
 צִנְחָה עַל נְצָרִים שְׂבִמְשֻׁמֵּר.

ה

צַקְבֵי רַגְלִים וְצִירִים וְזוֹתְרִים
 חֲפֹזֵי כְּסֻטָּה נֶעַ
 בְּשִׁלְג.
 וַיִּצְרֹו בְּקִצָּה הַרְחֵבָה —
 שָׁם,
 עַל הַחֹמֶה הַחֲרֵבָה
 הַשְׁחִיר הַדָּם:
 סְפוּם סִי אֶדָם...
 וְהִלָּאָה לֹא חֲפֹזֵי צַקְבֵי רַגְלִים בְּשִׁלְגִים.

(מהונגרית : איתמר יעוויקסט)